

Tänutunnet toovad hetked

Armas sõber!

Kas sinu suhtlusringis on tänulikkus viimasel ajal olnud kõneaineks? Meie oleme mitmel puhul kogunud, et kui seltskonnas on mõnda aega olukorra üle kurdetud, on ikka keegi, kes küsib korraga: "Aga sõbrad, mille eest teie praegu tänulikud olete!?" Peale esimest koomilist ja pisut ehmunud kõhklust saab riburada pidi välja öeldud väiksemad ja suuremad tänulikkuse tekitajaid. Ja need pole üldse vägisi väljapressitud positiivse sundmõtlemise viljad, vaid päris sügavad tänu põhjused. Oleks vahva kuulda, mis sinus on viimastel aegadel seda õnnist tunnet esile kutsunud. Kevade vaikne kuid märgatav saabumine? Sõbralik, vandeseltslaslik pilguvahetus mõne maskis möödujaga? Telefoni-kõne kellegi lähedasega? Võtsime endale vahepeal eesmärgiks neid hetki märgata ja südamesse koguda ja tunneme, et see on aidanud hoida meele üldjoontes rahulikuna ka praeguse väga keerulise poliitilise olukorra keskel. Aidanud on ka ühe tuttava meeldetuletus, et kui ka sinu ümber on palju kannatust või kurbust, ei pea tundma end halvasti oma tillukeste õnehetkede pärast. Sinu kaas-kannatamine ei tee maailma paremaks, küll aga võib sinust kiirgav sisemine rahu ja tänumeel kellegi päeva ühe ilusa hetke juurde tuua.

Kelle käes on sinu südame võtmed?

Lõpetasin hiljuti Dr Edith Egeri, Ungari päritolu USA-s elava 93-aastase kliinilise psühholoogi raamatu "The Choice" (eesti keeles *valik*) mille lugemiseks ei saanud vist sobivamat aega olla.

Dr Eger on holokausti ellujäänu, nii et kui tema kirjutab mh elurõõmust, sisemisest vabadusest ja tänumeest, mille eest ei saa vastutust asetada mitte kellegi teise kui iseenda õlule, on sellel sügav kaal ja mõju.

Dr Eger rõhutab, et kannatus on vältimatu, kuid ohvrimentaliteet on valikuline. Mitte keegi ei tee meist ohvreid, kui me ise. Ja vastupidi, kui asetame oma õnne ja heaolu tingimuseks kellegi teise käitumise või teistsuguse (ideaalse) olukorra – mida vist kunagi ei saabu –, ei luba me endal tegelikult elada ja dr Egeri sõnu kasutades, oleme iseendi vangivalvurid.

Minu jaoks jäi enim kõlama küsimus, kas keskenduda sellele, mida pole või sellele, mis siiski alles? Myanmaril olukorral silma peal hoidvad teavad, et meie kodumaa on kaosesse tõugatud. Et see on frustreriv ja valus, on vähe öeldud. Peale koroona-aastat tundub seda olevat rohkem, kui



Kui eelmises kirjas oli selle koha peal kurb uudis meie esimese koera Käbi lahkumisest, siis nüüd saage palun tuttavaks Luna, meie pere uue liikmega. Pidevalt rahmeldavast Lunast või koos temaga on pea võimatu koos pilti teha, aga ühe õhtuse jalutuskäigu hetke oleme kinni püüdnud. Ja muidugi arvake, kes on tänu preili Lunale meie naabruskonna kõige popimad välismaalased? :)

suudame emotsionaalselt vastu võtta. Aga mis siis, kui suunaks fookuse sellele, mis meil siiski on? Minu isiklik nimekiri tuleb vägagi pikk. Miks seda küll igapäevaselt ei märka?

Tulevik tundub praeguste sündmuste valguses väga segane ja palju on vastusteta küsimusi. Aga mis siis, kui teadmatus ja eesseisev uus väljakutse täidaks meid hirmu asemel uudishimuga? Kui laseks lahti olen-vaid-siis-õnnelik-kui ... - suhtumisest ja lubaks endal kogeda *elusat elu*. Tahaks nii kuulda, mida sina, hea sõber, mis on olnud sinu äratundmised ja avastused, kuidas tänulikkuse fookust elu keskmes hoida.

Dr Eger jagab näiteks oma pika praktika jooksul nähtut, et sageli annavad inimesed oma elu käest mitte selle pärast, mis nendega juhtub, vaid seetõttu, et nad hoiavad kinni ohvri mentaliteedist ning kujundavad endas ohvrile kohase mõtlemise, mis on kange, loovusevaba, hirmunud ja pessimistlik suhtumine maailma, kinnihoidmine minevikust ja andestamatusest. Küsimus pole seega üksnes selles, *millest* end vabastame (nt negatiivsetest mõtetest enda või oma olukorra kohta), vaid ka *milleks* end vabastame. Ehk mida siis viljeleda, kui mitte negatiivseid mõtteid?

Paulus kirjutab reformatsiooniaastast tuttavas salmis kirjas galaatlastele, et Kristus on vabastanud meid vabaduseks ning jätkab teisel, et oleme vabastatud ning kutsutud ennast ja teineteist armastama ning teenima (Gl 5:1;13). Oleme praegu kirikukalendri järgi vaikses nädalas ning meie ees avaneb üks kannatuse ja kurbuse tee, inimlikust perspektiivist vaadatuna päris lootusetu lugu. Laialdaselt, kohati ka kahtlastes ringkondades kuulsust kogunud rabi vaeval kolm aastat kestnud karjäär lõppes ebaausa kohtuprotsessi ning piinamise järel häbiväärse ristsurmaga. Uudisteveergudel koguks see küll palju klikke, kuid tekitaks elevust vaid kibestunud anonüümsetes netikommentaatorites. Aga mis tänulikkuse ja rõõmu põhjus, et see lugu ei lõppe reedel Kristuse ristilöömisega, vaid segadust, hirmu, kurbust ja küsimusi täis laupäeva järel saabub pühapäev. Kristus kutsub meid elama jätkuvas pühapäeva meelelaadis, pühapäevalikus suhtumises ellu, mis ei ole varjutatud reedeste sündmuste poolt, vaid näitavad teed kõigile lootuse, elu, armastuse ja valguse poole. See on võti *elusamasse ellu*, mille fookuses on usk armastatud olemisse, kingitus Jumalalt kogu inimkonnale, millest suuremat ei saa keegi meile teha.



Kohtumine katusel

Seisame kõrgel kloostri katusel asuva väikese pagoda jalamil ja vaatame kuldses hommikupäikeses ülistan mõttes hommikuid, minu lemmikaega päevast, kui kõik on alles ees ning kõik tundub olevat võimalik. Tundub, et tänase päeva imelisim hetk juhtubki just nüüd. Südames helisevad Betti Alveri luuleread: "Miks, algav päev, on argipäev su nimeks?/ Ma kuulutan su sekundid kõik imeks/ täis iluehmatust ka täna hommikul." Armun järjekordselt Yangonisse ja südames pigistab, sest see on ääreni täis tänutunnet. Tänutunnet selle võimaluse eest kogeda ilu ja rahu, kui viimased nädalad on olnud üle ujutatud rahu röövivatest uudistest.

Seisame ja vaatame seda ilu – mina ning mulle hetkeks giidiks määratud kloostri kõhna eakas hoovivaht.



Kohalike sõbralikkus on armsalt üllatav. Kohtumine munk Bhaddanataga algas nuudlisupi ja magusa Burma teega ning lõppes kloostrikatusel elu suurte küsimuste üle mõtiskledes. P.S. Pilt on tehtud väga vara hommikul :)



Vaatame, kuidas keegi keedab all tänaval hommikusööki, kuidas mungad vastaskloostri katusel midagi toimetavad. Taustaks kostab alt kloostri kõlarist pühakirja monotoonne lugemine. Sõbralik, suure naeratuse ja hea inglise keele oskusega peamunk, kes mu tänaval hommikujalutuskäigu ajal pea otsesõnu käevangu võttis, sest ma pidavat nägema Yangoni kõige ilusamat vaadet, on jäänud alla kloostrihoovi.

Birmalased naeratavad sageli, isegi, kui tegelikult naeratuse põhjust justkui polekski, aga järsku märkan minu kõrvalseisja silmis nii sügavat kurbust, mis mind miskipärast ehmatab

ning paneb pilku kõrvale pöörama. Kas oled kogenud, et kannatavad inimesed hägustuvad vahel massiks, kel puudub nägu? Kuskil on sõda. Näeme uudistes plahvatusel rebitud majasid, näeme rususid, aga sel sündmusel pole kellegi nägu. Kuskil sureb nii ja nii mitu inimesi, aga need on numbrid, mille tagant ei vaata keegi sulle otsa. Tõenäoliselt on nii lihtsam elada, sest mõtlen, et muidu võib süda katki minna. Alati ei jõua kõigest ja kõigist hoolida, kõigi pärast südant valutada. Aga vahel juhtub, et sellest inimmerest eristub mõni nägu. Neil hetkedel on väga raske pisaraid tagasi hoida. Isegi kui on väga ilus hommik.

Vaikne vastupanu

Teile kirjutades on olnud teadlik valik mitte liiga detailselt meie praegusel kodumaal toimuvat lahata. Seda valu ja kurbust on nii palju, et ei tahaks sellele mitte mingilgi kujul rohkem ruumi anda. Kes huvituvad, leiavad uudistekanalitest küllaldaselt ja võivad muidugi meilt eraldi küsida. Kõige imelisem on, et selle hävingu keskel on kerkinud esile nii palju tunnistusi hirmu ületavast hoolivusest, andestusest ja ühtsusest. Myanmaris on aastakümneid väldanud etnilised konfliktid ning ühiskonnas on sügavale juurdunud etniline, religioosne ning sooline diskrimineerimine. Kõige suurem tunnistus, et inimesed on praeguse võitluse juba võitnud, on näha piltidel koos eri religioonide esindajaid, julgeid naisi eesrindel, inimesi avamas oma koduoksi politsei eest põgenevatele relvitutele noortele varjupaika pakkudes. Ja veel võimsamad on üle kogu ühismeedia levivad sõnumid inimestelt, kes paluvad andeks oma vaikimise pärast, kui etnilisi rühmitusi on aastaid vägivalda käes kannatanud, kuid suurem osa on sellest lihtsalt mööda vaadanud.

Kes mäletab lapsepõlvest jonnipunni mänguasja? Myanmaris on samasugune mänguasi, nimega ပယိတိုင်းတောင် (pyi tain taun), otsetõlkes "kui sa selle viskad, tõuseb see ikka üles". Täenduslikkust lisab veel, et sõna "viskama" tähendab ka "tulistama". Kohalikud on korraldanud andekaid ja sügavasisulisi proteste, kuid üks eriliselt meelde jääv oli üheks ööks tänavale istuma pandud "jonnipunnid" kui kohalike inimeste kõikumatu vastupanu sümbol. Ükskõik, kui palju te meid maha tõukate ja tulistate, me tõuseme ikka.



Sageli ringlevad fotod siin ühismeedias autorile viitamata, mistõttu ei tea ka mina selle Twitterist näpatud foto autorit. Kõik au kuulub aga talle. Ülal Joona foto protestide algusaegadest, kui õhkkond oli täis elevust ning lootust ja tundus, et kõik Yangoni elanikud päris pisikestest eakateni välja olid lippude, plakatite, ruuporite ja piknikukorvidega õues, mitmed pilkupüüdvate kostüümide ja vaimukate plakatitega.

“Ja Aukuningas astus sisse nagu inimene ja kõik allilma pimedus kadus Tema valguse eest. Siis hüüdis Surmavald: „Oh häda, me oleme kaotanud! Kes oled Sina, et Sul on nii suur võim ja meelevald? Kes oled Sina, et Sa tuled siia ilma pattu tegemata? Väike Sa paistad, aga võid suuri asju teha, Sa oled madal ja ülev, sulane ja isand, sõjamees ja kuningas, surnute ja elavate valitseja. Sind löödi risti ja pandi hauda, aga nüüd oled Sa vaba ja oled võitnud kogu meie väe,” [hüüatab Saatan apokrüüfses Nikodeemuse evangeeliumis, nähes ristilöödud Kristust surmavalda sisene-mas] ... [Siis] sirutas Aukuningas oma parema käe, võttis esiisa Aadama käest kinni ja tõstis ta üles. Siis pöördus Ta teiste poole ja ütles: „Tulge minuga kõik, kes te surite selle puu pärast, millest tema sõi. Sest mina olen teid kõiki ristipuu abil üles viinud.”

Soovime sulle ja sinu perele õnnistatud ja rõõmsaid ülestõusmispuhi!

Hetked elasid läbi ja panid kirja

Helene ja Joonas



Parim Myanmaris elamise juures on kohalikud inimesed ja juhuslikud lühikesed kohtumised. Siin ei vaadata kellegi peale viltu, kui võhivõõrale möödujale tere ütled, avala sõbraliku naeratuse vahetad või mõne sõna juttu ajad. Pigem on see tavaline, nii et hommikusel jalutuskäigul koguneb päevapagasisse juba väga palju naeratusi, mida isegi maskid ei varja, sest silmad naeratavad ikka ja käsi tõuseb lehvitusseks. Proovige ka! :)

Eestpalve ja tänu

- * Palume rahulikku lahendust konfliktile Myanmaris ja üksmeelt eri etniliste rühmade vahel.
- * Palume rahu ja Jumala ligiolu kõigile, kes on kaotanud oma lähedase sõjalise konflikti või haiguse tõttu üle kogu maailma. Issand heida armu!
- * Palvetame meie instituudi õpilaste, õpetajate ja lastekodude laste eest. Ilma koolis käimata on laste päevad pikad ja üksluised ning sageli on puudu hoolest ja lähedusest.
- * Issand lase oma headusel ja armastusel kogu inimkonna vastu esile tulla meie kaudu, ole meie teejuhiks ja inspiratsiooniks armastada, öelda toetavaid sõnu, teha abistavaid tegusid.

Rakverest pärit Helene ja Soome päritoluga Joonas on Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku ja Soome Luterliku Evangeeliumiühingu misjonärid. 2019. aasta augustis läkitati nad kolmeks aastaks tööle Kagu-Aiasse, Myanmarisse. Nende töö valdavalt budistlikus Myanmaris on toetada sealset luterlikku kirikut. Peale birma keele õpinguid hakkavad nad õpetama paari aasta eest rajatud teoloogilises instituudis kiriku tulevase töötegijaid ja vabatahtlikke.

Kas sooviksid saada sõbrakirja oma e-postkasti?

Kirjuta Helenele aadressil helenetoivanen@gmail.com

Kas soovid toetada EELK välismisjonitööd tööd Myanmaris ühekordse annetuse või püsikorraldusega?

Annetused on oodatud EELK Misjonikeskus välismisjonikontole

Saaja: EELK Misjonikeskus, konto nr: EE292200221071313929.

Kas soovid olla meie tegemistega kursis sotsiaalmeedia kaudu?

Oleme leitavad Instagramis Toivasetmissio ja Facebookis Toivaset Missio.